

На основу члана 16., 61. став (1) и (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02 и 102/09) члана 14. став (1) и став (3) тачка а) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О УТВРЂИВАЊУ ЗАХТЈЕВА ЗА ПРИМЈЕНУ ПРОТОКОЛА ПРИЈЕНОСА ПОРУКА О ЛЕТУ КОЈИ СЕ УПОТРЕБЉАВА ЗА НАМЈЕНУ ОБАВЈЕШТАВАЊА, КООРДИНАЦИЈЕ И ПРИЈЕНОСА ЛЕТОВА ИЗМЕЂУ ЈЕДИНИЦА КОНТРОЛЕ ВАЗДУШНОГ САОБРАЋАЈА

Члан 1. (Предмет)

Овим Правилником утврђују се захтјеви за примјену протокола пријеноса порука о лету који се употребљава за намјену обавјештавања, координације и пријеноса летова између јединица контроле ваздушног саобраћаја.

Члан 2. (Подручје примјене)

Овим Правилником примјењиваће се следеће одредбе Додатка I уз овај Правилник - чланови од 1 до 7, друга и трећа реченица члана 8 и Прилози уз Додатак I од I до IV.

Члан 3. (Појмови)

(1) Појам "ЕСАА споразум" означава Мултилатерални споразум између Европске заједнице и њених држава чланица, Републике Албаније, Босне и Херцеговине, Републике Бугарске, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Исланд, Републике Црне Горе, Краљевине Норвешке, Румуније, Републике Србије и Мисије привремене управе Уједињених нација на Косову (у складу са Резолуцијом Савјета безбједности УН 1244 од 10. јуна 1999) о успостављању Заједничког европског ваздухопловног подручја.

(2) Појмови "Заједница", "прописи Заједнице", и "држава чланица" који се користе у додацима овог Правилника тумаче се сагласно тачкама 2. и 3. Анекса II ЕСАА споразума. и ставу (2) члана 3. Протокола II, Анекса V, ЕСАА Споразума.

(3) Појмови "надлежни орган", "надлежни орган државе чланице", "контактна тачка" и "национална цивилна ваздухопловна власт" који се користе у додацима овог Правилника тумаче се као Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (BHDSA).

Члан 4. (Надлежност за спровођење Правилника)

У смислу спровођења Уредби из Прилога I - IV овога Правилника надлежна је Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине, у оквиру надлежности које има на основу Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09) и овога Правилника.

Члан 5. (Додаци)

(1) Додатак I уз овај Правилник и Прилози од I до IV Додатка I чине његов саставни дио

(2) Додатак из става (1) овог члана чини Уредба ЕС број 633/2007 којом се утврђују захтјеви за примјену протокола пријеноса порука о лету који се употребљава за намјену обавјештавања, координације и пријеноса летова између јединица контроле ваздушног саобраћаја. (Текст значајан за ЕЕА).

Члан 6. (Тумачење)

У случају нејасноћа у тумачењу и недостатака одредаба овога Правилника мјеродаван је текст Уредбе Европске комисије (ЕС) 633/2007 на енглеском језику, како је објављен у Службеном листу Европске уније.

Члан 7.
(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-1777-1/10
14. децембра 2010. године
Бања Лука

Генерални директор
Борђе Ратковица, с. р.

ДОДАТАКИ

КОМИСИЈА ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА,

узимајући у обзир Уговор о оснивању Европске заједнице,

узимајући у обзир Уредбу (ЕЗ-а) бр. 552/2004 Европскога парламента и Вијећа од 10. марта 2004. о интероперабилности Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем (Уредба о интероперабилности)¹, а посебно њен члан 3. став 1.,

узимајући у обзир Уредбу (ЕЗ-а) бр. 549/2004 Европскога парламента и Вијећа од 10. марта 2004. којом се прописује оквир за стварање јединственог европског неба (оквирна Уредба)², а посебно њен члан 8. став 2.,

будући да:

(1) Размјене информација између система за обраду података о лету успостављене су између јединица контроле ваздушног саобраћаја ради обавјештавања, координације и пријеноса летова те ради цивилно-војне координације. Ове размјене информација се требају заснивати на одговарајућим и усклађеним комуникацијским протоколима како би се обезбједила њихова интероперабилност.

(2) Европска организација за безбједност ваздушне пловидбе (Eurocontrol) добила је у складу с чланом 8. ставом 1. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 549/2004 налог да развије захтјеве за протокол пријеноса порука о лету који се употребљава за намјену обавјештавања, координације и пријеноса летова. Ова се Уредба заснива на резултирајућем извјештају о том налогу од 31. марта 2005.

(3) Еуроконтролов стандард за размјену података о лету приложен је Уредби Комисије (ЕЗ-а) бр. 2082/2000 од 6. септембра 2000. којом се доносе стандарди Еуроконтрола и измјењује и допуњује Директива 97/15/ЕЗ о доношењу Еуроконтролових стандарда и измјенама и допунама Директиве Вијећа 93/65/ЕЕЗ³(3), чиме је у Заједници постао обавезан у случају набавке нових система за обраду података о лету. Како је Уредба (ЕЗ-а) бр. 2082/2000 опозвана од 20. октобра 2005., законодавство Заједнице треба ажурирати како би се обезбиједила досљедност одговарајућих законских одредаба.

(4) Одржавање комуникацијске опреме и софтвера који су у складу с Еуроконтроловим стандардом за размјену података о лету, све је теже и скупље. Стога треба донијети одговарајући нови стандард за подршку размјене података о лету.

(5) Протокол контроле пријеноса заједно с Интернет протоколом (ТСР/ИР) тренутно се сматра најприкладнијом осномом за испуњавање комуникацијских захтјева размјене података о лету између јединица контроле ваздушног саобраћаја.

(6) Овом Уредбом треба обухватити примјену протокола пријеноса порука о лету који се употребљава за размјену информација у складу с Уредбом Комисије (ЕЗ-а) бр. 1032/2006 од 6. јануара 2006. којом се прописују захтјеви у односу на аутоматске системе за размјену података о лету у сврху обавјештавања, координације и пријеноса летова између јединица контроле ваздушног саобраћаја⁴.

(7) Овом се Уредбом не обухваћају војне операције и обука како је наведено у члану 1. ставу 2. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 549/2004.

(8) У изјави о војним питањима повезаним с јединственим европским небом⁵, државе чланице се обвезују на међусобну сарадњу, узимајући у обзир националне војне захтјеве како би сви корисници ваздушног простора у

свим државама чланицама у потпуности и на једнак начин примјењивали концепцију флексибилне употребе ваздушног простора.

(9) Примјена концепције флексибилне употребе ваздушног простора, како је дефинисано у члану 2. ставу 22. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 549/2004, захтијева успостављање система за благовремену размјену података о лету између јединица које пружају оперативне услуге контроле ваздушног саобраћаја и контролних војних јединица.

(10) У складу с чланом 3. ставом 3. тачком (д) Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004, имплементирајућа правила за интероперабилност морају садржавати опис посебних поступака за оцјену усклађености који се употребљавају за оцјену усклађености или примјерености употребе саставних дијелова те за провјеру система.

(11) У складу с чланом 10. ставом 2. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004, датум примјене битних захтјева и пријелазних одредаба може се одредити одговарајућим имплементирајућим правилима за интероперабилност.

(12) Произвођачима и пружаоцима услуга у ваздушној пловидби треба дати одређено временско раздобље за развој нових саставних дијелова и система у складу с новим техничким захтјевима.

(13) Мјере предвиђене овом Уредбом су у складу с мишљењем Одбора за јединствено небо који је успостављен чланом 5. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 549/2004.

ДОНИЈЕЛА ЈЕ ОВУ УРЕДБУ:

Члан 1. Предмет и подручје примјене

1. Овом се Уредбом утврђују захтјеви за примјену протокола пријеноса података о лету за размјену информација између система за обраду података о лету за намјену обавјештавања, координације и пријеноса летова између јединица контроле ваздушног саобраћаја и за намјену цивилно-војне координације, у складу с Уредбом (ЕЗ-а) бр. 1032/2006.

2. Ова се Уредба примјењује на:

(а) комуникацијске системе који подржавају поступке координације између јединица контроле ваздушног саобраћаја употребом механизма комуникације равноправних субјеката, и који обезбјеђују услуге за општи ваздушни саобраћај;

(б) комуникацијске системе који подржавају поступке координације између јединица које пружају оперативне услуге контроле ваздушног саобраћаја и контролних војних јединица, употребом механизма комуникације равноправних субјеката.

Члан 2. Дефиниције

У смислу ове Уредбе примјењују се дефиниције из члана 2. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 549/2004.

Такође се примјењују следеће дефиниције:

1. 'протокол пријеноса порука о лету' је протокол за електронску комуникацију који обухваћа формате порука, њихово кодирање за размјену и правила која се користе за размјену информација између система за обраду података о лету;

2. 'систем за обраду података о лету' је дио система службе ваздушног саобраћаја који прима, аутоматски обрађује и дистрибуира податке о плану лета и с њим повезане поруке радним мјестима у јединицама контроле ваздушног саобраћаја;

3. 'јединица контроле ваздушног саобраћаја' (даље у тексту 'јединица АТС') значи центар обласне контроле, јединицу прилазне контроле или аеродромски контролни торањ;

4. 'радно мјесто' је намјештај и техничка опрема на којима члан особља службе ваздушног саобраћаја обавља задаће повезане с његовим послом;

5. 'центар обласне контроле' (даље у тексту АСС) је јединица успостављена за пружање услуга контроле ваздушног саобраћаја за контролисане летове у контролисаним подручјима која су под њеном надлежношћу;

6. 'цивилно-војна координација' је координација између цивилних и војних странака овлашћених за доношење одлука и договарање о мјерама;
7. 'јединица која пружа оперативне услуге контроле ваздушног саобраћаја' (даље у тексту АТС) је јединица, било цивилна или војна, која је одговорна за пружање оперативних услуга контроле ваздушног саобраћаја;
8. 'контролна војна јединица' је фиксна или мобилна војна јединица која управља војним ваздушним саобраћајем и/или обавља друге активности, које ради своје специфичне природе, могу захтијевати резервисање или ограничавање ваздушног простора;
9. 'механизам комуникације равноправних субјеката' је механизам за комуникацију успостављен између двије јединице АТС или између јединица АТС и контролних војних јединица, код које свака странка има једнаке комуникацијске способности за размјену информација између система за обраду података о лету и код којег комуникацију може започети било која странка.

Члан 3.

Примјена протокола пријеноса порука о лету

1. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби обезбјеђују да систем из члана 1. става 2. тачке (а) примјењује протокол пријеноса порука о лету у складу са захтјевима интероперабилности који су наведени у Прилогу I.
2. Државе чланице обезбјеђују да систем из члана 1. става 2. тачке (б) примјењује протокол пријеноса порука о лету у складу са захтјевима интероперабилности који су наведени у Прилогу I.

Члан 4.

Оцјена усклађености саставних дијелова

Прије издавања ЕЗ изјаве о усклађености из члана 5. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004, произвођачи саставних дијелова система из члана 1. става 2. ове Уредбе који примјењује протокол пријеноса порука о лету, оцјењују усклађеност тих саставних дијелова у складу са захтјевима наведеним у Прилогу II.

Члан 5.

Провјера система

1. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби, који могу доказати да испуњавају услове из Прилога III., проводе провјеру система из члана 1. става 2. тачке (а) у складу са захтјевима из Прилога IV. дијела А.
2. Пружаоци услуга у ваздушној пловидби који не могу доказати да испуњавају услове из Прилога III., склапају подуговор с пријављеним тијелом за провјеру система из члана 1. става 2. тачке (а).

Ова се провјера спроводи у складу са захтјевима из Прилога IV. дијела Б.

3. Државе чланице обезбјеђују да провјера система из члана 1. става 2. тачке (б) доказује усклађеност тих система са захтјевима интероперабилности из ове Уредбе.

Члан 6.

Усклађеност

Државе чланице подузимају потребне мјере како би осигурале усклађеност с овом Уредбом.

Члан 7.

Пријелазне одредбе

Битни захтјеви из Прилога II. Уредби (ЕЗ-а) бр. 552/2004. примјењују се на стављање у употребу система Европске мреже за управљање ваздушним саобраћајем (даље у тексту ЕАТМН) из члана 1. става 2. ове Уредбе од 1. јануара 2009.

Пријелазне одредбе из члана 10. става 3. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004 примјењују се, ако је примјерено, од истог датума.

Члан 8.
Ступање на снагу и примјена

Ова Уредба ступа на снагу 20. дан од њене објаве у Службеном листу Европске уније.

Примјењује се од 1. јануара 2009. на све ЕАТМН системе из члана 1. става 2. који се ставе у употребу након тог датума.

Примјењује се од 20. априла 2011. на све ЕАТМН системе из члана 1. става 2. који до тог датума буду оперативни.

Ова Уредба у цијелости обавезује и непосредно се примјењује у свим државама чланицама.

Састављено у Бриселу
7. јуна 2007.

За Комисију
Žak BARROT
Члан Комисије

ПРИЛОГ I.
Захтјеви интероперабилности из члана 3.

1. Сваки равноправан субјект у оквиру пријеноса порука о лету има своју идентификацију.
2. Функција идентификације обезбјеђује да се комуникација може одвијати само између овлашћених равноправних субјеката за пријенос порука о лету.
3. Функција управљања повезивањем успоставља и прекида везе између равноправних субјеката за пријенос порука о лету, чиме се обезбјеђује да се пријенос података о лету може постићи само током трајања везе.
4. Функција пријеноса података шаље и прима поруке с подацима о лету између повезаних равноправних субјеката за пријенос порука о лету.
5. Функција надзора провјерава континуитет услуге повезаности између равноправних субјеката за пријенос порука о лету.
6. Све функције које се размјењују између равноправних субјеката за пријенос порука о лету употребљавају Протокол за контролу пријеноса путем Интернет протокола, IP верзије 6.

ПРИЛОГ II.
Захтјеви за оцјену усклађености саставних дијелова која се спроводи у складу с чланом 4.

1. Активностима провјере се доказује усклађеност саставних дијелова који се употребљавају при извођењу протокола пријеноса порука о лету с примјењивим захтјевима интероперабилности из ове Уредбе, док су ти саставни дијелови у употреби у условима испитивања.
2. Произвођач управља активностима провјере, те посебно:
 - (а) одређује одговарајуће услове испитивања;
 - (б) провјерава да ли план испитивања описује саставне дијелове у условима испитивања;
 - (ц) провјерава да ли је планом испитивања предвиђено потпуно обухватање примјењивих захтјева;
 - (д) обезбјеђује досљедност и квалитет техничке документације и плана испитивања;
 - (е) планира организацију испитивања, особље, инсталацију и конфигурацију платформе за испитивање;
 - (ф) обавља инспекције и испитивања како је одређено у плану испитивања;

(г) пише извјештај о резултатима инспекција и испитивања.

3. Произвођач обезбјеђује да саставни дијелови који се употребљавају при извођењу протокола пријеноса порука о лету и који су укључени у услове испитивања, испуњавају примјенљиве захтјеве интероперабилности из ове Уредбе.

4. Након успјешно обављене провјере усклађивања, произвођач у оквиру своје одговорности израђује ЕЗ изјаву о усклађености, наводећи посебно захтјеве ове Уредбе које саставни дијелови испуњавају и услове њихове употребе у складу са ставом 3. Прилога III. Уредби (ЕЗ-а) бр. 552/2004.

ПРИЛОГ III. Услови из члана 5.

1. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора успоставити методе извјештавања унутар организације које обезбјеђују и доказују непристраност и независност процјена повезаних с активностима провјера.

2. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбиједити да особље укључено у поступке провјере изводи провјере с највећим могућим професионалним интегритетом и највећом могућом техничком стручношћу, те да је слободно од било каквих притисака и подстицаја, посебно финансијске природе, који би могли утицати на процјену или резултате провјера, посебно од стране особа или групе особа на које резултати провјера имају утицај.

3. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбиједити да особље укључено у поступке провјере има приступ опреми која им омогућава правилно обављање потребних провјера.

4. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбиједити да особље укључено у поступке провјере има добру техничку и стручну обуку, задовољавајуће познавање захтјева провјера које морају обавити, одговарајуће искуство на таквим пословима те способност потребну за израду декларација, евиденција и извјештаја којима се доказује да су провјере обављене.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби мора обезбиједити да је особље укључено у поступке провјере способно за непристрано обављање провјера. Накнада за рад не смије зависити о броју обављених провјера или о резултатима тих провјера.

ПРИЛОГ IV.

Део А: Захтјеви за провјеру система, која се изводу у складу с чланом 5. ставом 1.

1. Провјером система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, доказује се усклађеност тих система са захтјевима интероперабилности из ове Уредбе у симулираним условима који одражавају оперативне услове тих система.

2. Провјера система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, изводи се у складу с одговарајућим и признатим поступцима испитивања.

3. Алати испитивања који се користе при провјери система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, морају имати одговарајућу функцију за извођење опсежних испитивања.

4. У оквиру провјере система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, добијају се елементи техничке документације која се захтијева ставом 3. Прилога IV. Уредби (ЕЗ-а) бр. 552/2004, као и сљедећи елементи:

(а) опис спровођења протокола пријеноса порука о лету;

(б) извјештај о инспекцијама и испитивањима изведеним прије стављања система у употребу.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби управља активностима провјере, те посебно:

(а) одређује одговарајуће симулиране оперативне и техничке услове који одражавају стварне оперативне услове;

(б) провјерава да ли план испитивања описује укљученост протокола пријеноса порука о лету у систем који се испитује у симулираним оперативним и техничким условима;

(ц) провјерава да ли план испитивања обезбјеђује потпуно обухваћање захтјева интероперабилности из ове Уредбе;

(д) обезбјеђује досљедност и квалитету техничке документације и плана испитивања;

(е) планира организацију испитивања, особље, инсталацију и конфигурацију платформе за испитивање;

(ф) обавља инспекције и испитивања како је одређено у плану испитивања;

(г) пише извјештај о резултатима инспекција и испитивања.

6. Пружалац услуга у ваздушној пловидби обезбјеђује да спровођење протокола пријеноса порука о лету, који је укључен у систем који ради у симулираним оперативним условима, испуњава захтјеве интероперабилности из ове Уредбе.

7. Након успјешно обављене провјере усклађености, пружалац услуга у ваздушној пловидби израђује ЕЗ изјаву о провјери система и доставља је националном надзорном тијелу заједно с техничком документацијом, како се захтијева у члану 6. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004.

Дио Б: Захтјеви за провјеру система који се изводе у складу с чланом 5. ставом 2.

1. Провјером система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, доказује се усклађеност тих система са захтјевима интероперабилности из ове Уредбе у симулираним условима који одражавају оперативне услове тих система.

2. Провјера система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, изводи се у складу с одговарајућим и признатим поступцима испитивања.

3. Алати испитивања који се користе при провјери система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, морају имати одговарајућу функцију за извођење опсежних испитивања.

4. У оквиру провјере система помоћу којих се спроводи протокол пријеноса порука о лету, добијају се елементи техничке документације која се захтијева ставом 3. Прилога IV. Уредби (ЕЗ-а) бр. 552/2004, као и сљедећи елементи:

(а) опис спровођења протокола пријеноса порука о лету;

(б) извјештај о инспекцијама и испитивањима изведеним прије стављања система у употребу.

5. Пружалац услуга у ваздушној пловидби одређује одговарајуће симулиране оперативне и техничке услове који одражавају стварне оперативне услове и организује да активности провјере обави пријављено тијело.

6. Пријављено тијело управља активностима провјере, те посебно:

(а) провјерава да ли план испитивања описује укљученост протокола пријеноса порука о лету у систем који се испитује у симулираним оперативним и техничким условима;

(б) провјерава да ли план испитивања обезбјеђује потпуно обухваћање захтјева интероперабилности из ове Уредбе;

(ц) обезбјеђује досљедност и квалитету техничке документације и плана испитивања;

(д) планира организацију испитивања, особље, инсталацију и конфигурацију платформе за испитивање;

(е) обавља инспекције и испитивања како је одређено у плану испитивања;

(ф) пише извјештај о резултатима инспекција и испитивања.

7. Пријављено тијело обезбјеђује да спровођење протокола пријеноса порука о лету, који је укључен у системе који раде у симулираним оперативним условима, испуњава захтјеве интероперабилности из ове Уредбе.

8. Након успјешно обављених послова провјере, пријављено тијело израђује сертификат о усклађености у односу на обављене послове.

9. Потом пружалац услуга у ваздушној пловидби израђује ЕЗ изјаву о провјери система и доставља је националном надзорном тијелу заједно с техничком документацијом, како се захтијева у члану 6. Уредбе (ЕЗ-а) бр. 552/2004.